

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ» Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) Спеціальність: <u>D2 Фінанси, банківська справа та страхування</u> Рік навчання: <u>4-й, семестр 8-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>5 кредитів</u> Назва кафедри: <u>Фінансів, банківської справи та страхування</u> Мова викладання: <u>українська</u>
Лектор курсу	к.е.н., доц. Руда Оксана Леонтіївна
Контактна інформація лектора (e-mail)	ruda@vsau.vin.ua

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Соціальне страхування» є вибірковою компонентою ОПП.

Загальний обсяг дисципліни 150 год.: лекції - 26 год.; практичні заняття - 24 год., самостійна робота - 100 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, консультації.

Підсумковий контроль – залік.

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при проходженні практики, подальшому навчанні на другому (магістерському) рівні вищої освіти та фаховій діяльності.

Призначення навчальної дисципліни

Освітня компонента «Соціальне страхування» забезпечує науково-теоретичну і методологічну основу для формування системи знань з конкретно-прикладних дисциплін, тому важливим є набуття практичних навичок та вмінь з даної дисципліни. Завдяки дисципліні «Соціальне страхування» забезпечується теоретико-методологічний зв'язок між загальнотеоретичною та прикладною підготовкою. Освітня компонента формує знання, уміння, навички та компетенції, необхідні для фахівця з фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Соціальне страхування» є формування системи теоретичних і практичних знань і компетентностей щодо оцінки стану й механізмів здійснення соціального страхування сучасних умовах. Формування теоретичної та методологічної бази, необхідної для досягнення здобувачами належного рівня професійних знань, вмінь та навичок у галузі управління фінансами й аналізу соціальних послуг.

Завдання вивчення дисципліни

Опанування теоретичних основ, сутності та принципів організації соціального страхування; ознайомлення з методологією розробки та впровадження умов здійснення основних видів соціального страхування – пенсійного, на випадок тимчасової втрати працездатності, від безробіття, від нещасних випадків на виробництві, медичного; формування уміння управляти діяльністю фондів соціального страхування та надавати рекомендації з удосконалення руху і ефективності використання фінансових ресурсів.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральними, загальними та фаховими компетентностями, зокрема:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, робота з інформаційними джерелами), робота в команді (реалізується через: метод проєктів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів).

План вивчення навчальної дисципліни

№ з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Сутність, принципи і роль соціального страхування	2	2	11
2	Державне регулювання соціального страхування	2	2	11
3	Недержавне соціальне страхування	4	2	9
4	Медичне страхування	4	4	7
5	Єдиний соціальний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	2	2	11
6	Порядок обчислення середньої заробітної плати для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням	2	2	11
7	Соціальне страхування з тимчасової втрати працездатності	2	4	9
8	Соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві і від професійного захворювання	2	2	11
9	Соціальне страхування на випадок безробіття	4	2	9
10	Пенсійне страхування	2	2	11
Разом		26	24	100

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Виконання індивідуального завдання є одним із важливих засобів підвищення якості підготовки майбутніх спеціалістів, які здатні застосовувати на практиці теоретичні знання, вміння та навички з даної навчальної дисципліни. Підготовка завдання передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та застосування їх у процесі

розв'язання конкретних економічних ситуацій, розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних із темою завдання. Індивідуальне завдання передбачає наявність таких елементів наукового дослідження: практичної значущості, комплексного системного підходу до вирішення завдань дослідження, теоретичного використання передової сучасної методології та наукових розробок, наявність елементів творчості, вміння застосовувати сучасні технології. Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

Види самостійної роботи

№ п/п	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Опрацювання питань, що виносяться на самостійне вивчення	30	Щотижнево	Усне та письмове опитування
2	Підготовка до лекційних та практичних занять (робота з інформаційними джерелами: опрацювання першоджерел)	20	Щотижнево	Усне та письмове опитування
3	Індивідуальні завдання (презентації за даною проблемною тематикою, доповідь, реферат, наукове дослідження)	30	1 раз на семестр	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією, усний захист
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	20	1 раз на семестр	Тестування
Разом		100		

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (у чинній редакції).
2. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 № 1105-XIV (у чинній редакції).
3. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 № 1058-IV (у чинній редакції).
4. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 № 2464-VI (у чинній редакції).
5. Про зайнятість населення : Закон України від 05.07.2012 № 5067-VI (у чинній редакції).
6. Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 № 2694-XII (у чинній редакції).
7. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI (у чинній редакції).

8. Про затвердження Порядку обчислення середньої заробітної плати (доходу) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням : постанова Кабінету Міністрів України від 26.09.2001 № 1266 (у чинній редакції).

9. Деякі питання ведення Реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування : постанова Кабінету Міністрів України від 18.06.2014 № 440 (у чинній редакції).

10. Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві : постанова Кабінету Міністрів України від 30.11.2011 № 1232 (у чинній редакції).

11. Про затвердження Порядку надання допомоги по безробіттю, у тому числі одноразової її виплати для організації підприємницької діяльності : постанова Кабінету Міністрів України від 21.06.2022 № 735 (у чинній редакції).

Додаткова література

1. Бондаренко Н.В., Ролінський О.В., Гумен О.В., Андрусішина Т.В. Соціальне страхування в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. *Економіка та підприємництво*. 2023. Вип. 102, ч. 2. С. 213–221. DOI: 10.32782/2415-8240-2023-102-2-213-221. <https://journal.udau.edu.ua/arxiv-nomerv/2023/vipusk-102-chastina-2/socialne-strahuvannya-v-ukraini-suchasnij-stan-ta-perspektivi-rozvitku.html>

2. Стожок Л.Г. Актуалізація соціального страхування як механізму захисту людського капіталу працездатного населення. *Економіка та підприємництво*. 2024. № 52. С. 71–85. DOI: 10.33111/EE.2024.52.StozhokL. <http://doi.org/10.33111/EE.2024.52.StozhokL>

3. Федорович І.М. Функціонування фондів соціального страхування у міжнародному контексті: ключові особливості та порівняльний аналіз // *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 63. DOI: 10.32782/2524-0072/2024-63-92.

4. Труфанова Ю., Хоцька А. Current state of legal regulation of social insurance in Ukraine. *Актуальні проблеми права*. 2024. № 1. С. 213–218. DOI: 10.35774/app2024.01.213. <https://doi.org/10.35774/app2024.01.213>

5. Кропивницький М.О. Нормативно-правове забезпечення соціального захисту населення в Україні в контексті адміністративно-правової політики. *Київський часопис права*. 2024. № 2. С. 167–175. DOI: 10.32782/klj/2024.2.25. <https://doi.org/10.32782/klj/2024.2.25>

6. Федорюк Л.В. Принцип соціальної справедливості як основа розвитку загальнообов'язкового державного страхування в Україні. *Наукові записки. Серія: Право*. 2023. Т. 15. С. 176–180. DOI: 10.36550/2522-9230-2023-15-176-180.

7. Анзеля І., Приказюк Н., Шолойко А., Ігнатюк А. Functioning of the social protection system of Ukraine under modern challenges. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики*. 2023. № 53. С. 393–404. DOI: 10.55643/fcaptr.6.53.2023.4226.

8. Поплавська О.М. Соціальний захист в системі забезпечення соціальної безпеки людини. *Український економічний часопис*. 2025. № 8. DOI: 10.32782/2786-8273/2025-8-18. <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2025-8-18>

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.nssmc.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів. URL: <http://www.minfint.gov.ua>
6. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org>.
7. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial>
8. Офіційний сайт Ліги страхових організацій України. URL: <http://uainsur.com>
9. Онлайн-журнал Ліги страхових організацій України «Форіншурер». URL: <https://forinsurer.com/>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

№ п.п.	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Робота на лекційних заняттях	7
2	Участь у роботі на практичних заняттях	15
3	Виконання самостійної роботи	3
4	Виконання контрольної роботи	5
Всього за атестацію 1		30
Атестація 2		
1	Робота на лекційних заняттях	6
2	Участь у роботі на практичних заняттях	15
3	Виконання самостійної роботи	4
4	Виконання контрольної роботи	5
Всього за атестацію 2		30
Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності		10
Підсумкове тестування (іспит)		30
Разом		100

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він не допускається до заліку. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання

індивідуальної творчої роботи (презентації).

Під час виконання навчальних завдань, завдань контрольних заходів не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними, інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності – достовірною; у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей мають бути посилання на джерела інформації з дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права.

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Здобувачам пропонується пройти:

1. онлайн-лекторій «Школа страхування»:

<https://talan.bank.gov.ua/novyny/zaprosuiemo-osvitian-na-tizhnevii-onlain-lektorii-shkolu-strakhuvannia>

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	зараховано
75-81	C	
66-74	D	зараховано
60-65	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни